

Νίκος Γεωργαντζής

Η κυβέρνηση πάσχει από εσωτερική σχιζοφρένεια

Ο καθηγητής Πειραματικών και Θεωρητικών Οικονομικών στο πανεπιστήμιο του Κατελιόν της Ισπανίας Νίκος Γεωργαντζής, εξηγεί τους παράλληλους βίους Ελλήνων και Ισπανών

ΣΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΒΟΥΥΛΛΑ

gvorylla@6meres.gr

Η μεγαλύτερη αλλαγή που χρειαζόμαστε επειγόντως είναι η επανάκτηση της εμπιστοσύνης του Έλληνα προς τον Έλληνα

Το να περιμένουμε να πιάσουν όλους τους... Τσοχατζόπουλους θα μας οδηγήσει μόνο σε μεγαλύτερο χρέος και καινούργια μνημόνια

Η πιο σημαντική αλλαγή είναι να επενδύσουμε σε ένα σύστημα υγείας και μια παιδεία της οποίας η σημασία να μην «ανεβοκατεβαίνει» ανάλογα με το χρηματιστήριο

Ο Ιρλανδός καθηγητής και συγγραφέας Κ.Σ. Λιούις είχε κάποτε γράψει για την εμπειρία: «Είναι ένας σκληρός δάσκαλος, αλλά μαθαίνεις. Θεέ μου, πραγματικά μαθαίνεις». Τρία μνημόνια μετά, υπάρχει κάτι που η Ελλάδα έχει μάθει; Και το σημαντικότερο: τι νομίζουν ότι έχει μάθει αυτοί που την παρατηρούν από απόσταση; Με τη δαμόκλειο σπάθη του δανεισμού να κρέμεται πάνω από τα κεφάλια τους, οι Ισπανοί έχουν κάθε λόγο να μπαίνουν όλο και περισσότερο στο πετσί των Ελλήνων. Ο καθηγητής Πειραματικών και Θεωρητικών Οικονομικών στο πανεπιστήμιο του Κατελιόν στην Ισπανία Νίκος Γεωργαντζής εξηγεί πού θα άφηνε μετεξέταστέα τη... μητέρα πατρίδα και τι είναι αυτό που φοβούνται οι Ισπανοί από το ελληνικό παράδειγμα.

Ελλάδα-Ισπανία, συμμαχία στο μνημόνιο τελικά, κ. Γεωργαντζή; Τι βλέπει ένας Έλληνας οικονομολόγος που ζει και εργάζεται χρόνια σε αυτή την άκρη της Ιβηρικής Χερσονήσου;

Πρώτα απ' όλα, νομίζω πως πρέπει να ξεκαθαρίσουμε μερικές βασικές διαφορές όσον αφορά το πλαίσιο μέσα στο οποίο θα πραγματοποιηθεί η όλη πολιτική και οικονομική μεταρρύθμιση εν όψει του μνημονίου. Στην Ισπανία το τιμόνι κρατάει με απόλυτη πλειοψηφία ένα αμιγώς δεξιό κόμμα, με ενσωματωμένες, σε μετριοπαθή βέβαια έκδοση, μέχρι και «φρανκικές» τάσεις. Το εντελώς αντίθετο από την Ελλάδα δηλαδή, όπου η κυβέρνηση πάσχει από εσωτερική σχιζοφρένεια. Αν

και τώρα που το σκέφτομαι, δεν είμαι σίγουρος αν το «σχίζω» έχει αντίστοιχο όρο που να αναφέρεται στο «κόβω στα τρία»!

Συνεπώς, τα μέτρα στην Ισπανία περνάνε χωρίς «εσωτερικές» φωνές;

Όταν ταυτίζεσαι πολύ με το (δεξιό) πολιτικό πρόσημο των μέτρων, νομίζω ότι μετριάζεται η εσωτερική γκρίνια. Ακόμα και τα υποτιθέμενα «φυγόκεντρης» ιδεολογίας εθνικιστικά κόμματα, που πρόσφατα νίκησαν στην Καταλονία και στη Χώρα των Βάσκων, είναι καθαρόαιμα κεντροδεξιά κόμματα, ρεπουμπλικάνικης όμως κοπής, με την έννοια απλώς του «αντιμοναρχικά». Από την άλλη όμως, οι αντιδράσεις του κόσμου είναι οι αναμενόμενες σε τέτοιες περιπτώσεις. Μιλάμε για περικοπές στην υγεία και απλήρωτα χρέη προς τους φαρμακοποιούς, που έχουν ως συνέπεια κλειστά φαρμακεία. Φέτος κόπηκε ο 14ος μισθός και πριν από λίγες ημέρες έγινε μείωση των συντάξεων, κάτι που ρητά είχε ορκιστεί σε 4-5 περιπτώσεις προεκλογικώς ότι δεν θα έκανε ο πρωθυπουργός Ραχόι. Με λίγα λόγια, και όπως λένε οι ίδιοι οι Ισπανοί, εδώ σε λίγο καιρό θα γίνει Ελλάδα!

Δηλαδή, οι Ισπανοί έχουν δει το ελληνικής κοπής μοντέλο και ανησυχούν ήδη;

Μάλλον έτσι είναι. Η ανεργία είναι το πρώτο παράδειγμα. Παρ' όλες τις καθησυχαστικές διαβεβαιώσεις της κυβέρνησης, η ανεργία δεν δείχνει το παραμικρό ίχνος ανάκαμψης και αυτό κάνει πολλούς να πιστεύουν ότι τα μέτρα θα οδηγήσουν σε ακόμα βαθύτερη ύφεση αλλά και σε άτακτη φυγή των Ισπανών στην ξενιτιά. Στον τομέα μου, στο ισπανικό Πανεπιστήμιο, παρατηρείται ήδη μια εντυπωσιακή έξοδος ερευνητών. Και παραδόξως οι πιο υψηλόβαθμοι είναι αυτοί που φεύγουν πρώτοι. Αυτό συμβαίνει όχι μόνο γιατί ο μισθός τους μειώνεται, αλλά και επειδή παράλ-

ληλα αυξάνεται αυθαίρετα ο διδακτικός φόρος. Ταυτόχρονα, παγώνουν σε όλη τη χώρα οι προαγωγές όσων πληρούν εδώ και πολύ καιρό όλες τις προϋποθέσεις. Επιτρέψτε μου όμως μια παρατήρηση, που ταυτόχρονα είναι μια μεγάλη διαφορά με την Ελλάδα: εδώ τα πανεπιστήμια δεν έχουν κλείσει ούτε μία μέρα εξαιτίας των μέτρων λιτότητας που εφαρμόζει η κυβέρνηση. Γενικά, σ' εμένα και σε οποιονδήποτε καθηγητή φαίνεται αδιανόητο το να ζητήσει «άδεια» από τον καταληψία για να μπει να κάνει μάθημα.

Καταλαβαίνω γιατί εστιάζετε στο θέμα των πανεπιστημίων. Αλλά αυτή είναι η μόνη παθογένεια που εντοπίζει στην Ελλάδα κάποιος που ζει χιλιόμετρα μακριά;

Θα σας απαντήσω με μια μεταφορά. Ένας πατέρας μεγαλώνει τα παιδιά του με λάθος τρόπο. Υστερα από λίγο καιρό μετανιώνει, αλλά και τα ίδια του τα παιδιά καταλαβαίνουν ότι ο πατέρας τους τα μεγάλωσε με τον χειρότερο τρόπο. Τα παιδιά αποδίδουν την αποτυχία

who is who

Ο Νίκος Γεωργαντζής σπούδασε Οικονομικά στην Ανωτάτη Βιομηχανική Πειραιώς και έκανε Μεταπτυχιακό στο Σουόνσι (Ουαλία) και στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο (Φλωρεντία), απ' όπου το 1993 πήρε και το Διδακτορικό του. Το 1992 δούλεψε για 6 μήνες στην Επιτροπή Ανταγωνισμού της Ε.Ε. στις Βρυξέλλες. Από το 1993 δουλεύει στο Ισπανικό Πανεπιστήμιο Universitat Jaume I του Καστελιόν, όπου το 2009 έγινε πρωτοβάθμιος καθηγητής Πειραματικών και Θεωρητικών Οικονομικών. Έχει ιδρύσει και διευθύνει τα εργαστήρια πειραματικών οικονομικών LEE-Καστελιόν και Αιγαίο-Γρανάδα, όπου του χορηγήθηκε και ερευνητική έδρα ως Ερευνητή Αναγνωρισμένου Κύρους. Έχει δημοσιεύσει πάνω από 50 εργασίες, κυρίως σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά, και έχει επιβλέψει συνολικά 13 διδακτορικές διατριβές.

τους στα λάθη του πατέρα και αποφασίζουν να κάνουν κάτι. Σκέφτονται να τον σκοτώσουν ή να τον πάνε στα δικαστήρια, ώστε να τονβάλουν φυλακή, ή να τον κάνουν ρεζίλι στη γειτονιά, ή απλώς να πάψουν να τον φωνάζουν πατέρα. Αναρωτιέμαι, δεν θα έπρεπε στο μεταξύ να διορθώσουν και τη συμπεριφορά τους, κι ας είναι το φταίξιμο όλο του πατέρα; Ή, έχοντας τη δικαιολογία της κακής ανατροφής, μπορούν να συνεχίσουν να φέρονται με λάθος τρόπο ή και να διαιωνίζουν τα λάθη της οικογένειάς τους, μεταδίδοντας παρόμοιες εμπειρίες και δικαιολογίες στα παιδιά τους; Νομίζω ότι το μεγαλύτερο λάθος της ελληνικής κοινωνίας είναι ότι ούτε καν σκέφτεται να βάλει ημερομηνία λήξης στην περίοδο που μπορεί να τα ρίχνει όλα στον κακό πατέρα. Ενηλικίωση, κατά τη γνώμη μου, είναι η στιγμή που αρχίζεις να αναλαμβάνεις την ευθύνη των πράξεών σου, πέρα από ψυχαναλυτικές αιτιολογήσεις των λαθών σου λόγω «δύσκολης εφηβείας».

Υπάρχει μια περίφημη πλέον φράση

του Γιώργου Παπανδρέου που μας παρότρυνε να αλλάξουμε για να μη βουλιάξουμε. Εσείς πιστεύετε ότι μπορούμε τελικά να αλλάξουμε;

Η μεγαλύτερη αλλαγή που χρειαζόμαστε επειγόντως, αλλά θα την πετύχουμε μόνο μετά από δεκαετίες αυτοκριτικής με καθαρό βλέμμα σε έναν αντικειμενικό καθρέφτη, είναι η επανάκτηση της εμπιστοσύνης του Έλληνα προς τον Έλληνα. Του κράτους προς τον πολίτη και του πολίτη προς το κράτος. Το να μην πληρώνουμε φόρους με τη δικαιολογία του «βία στη βία της εξουσίας» δεν μας οδηγεί εκεί που λέει ότι ελπίζει η Αριστερά, αλλά εκεί που πάντα ήθελε κατά βάθος η χειρότερη από τις δεξιές αντιλήψεις. Στην κατάρρευση του κράτους ως αρωγού του πολίτη και εξισορροπητή των κοινωνικών τάσεων και ατομικών δυνατοτήτων. Δεν μπορούμε να συντηρούμε έναν τόσο μεγάλο δημόσιο τομέα, ειδικά αν δεν κατανοήσουμε ότι το να πληρώνουμε φόρους είναι σταθερά και όχι μεταβλητή στο όλο πρόβλημα. Τους φόρους δεν τους

βάζει ο Οθωμανός ή ο Βυζαντινός αυτοκράτορας, τους βάζει ο Έλληνας στον εαυτό του και όταν πληρώνει, δεν μπορεί να κλέβει τον εαυτό του.

Για να κάνω όμως τον συνήγορο του διαβόλου, θα σας πει κάποιος ότι πληρώνουμε φόρους στη Μέρκελ και αυτό είναι άδικο.

Τους φόρους δεν τους πληρώνουμε στη Μέρκελ. Στη Μέρκελ πληρώνουμε, αν θέλουμε, ένα χρέος που δημιουργήσαμε προσπαθώντας να διατηρήσουμε ένα κράτος μεγαλύτερο απ' όσο άντεχε η θέληση και η δυνατότητά μας να το χρηματοδοτούμε. Πολλοί θα πουν «να πιάσουν πρώτα τους κλέφτες πολιτικούς, τους μεγάλους φοροφυγάδες», αλλά δυστυχώς σε μια χώρα ο σεβασμός του ορίου ταχύτητας πρέπει να γίνεται κατανοητός ως υποχρέωση του κάθε ατόμου και ποτέ δεν θα έπρεπε να τηρείται με το προαπαιτούμενο να πιάσουν πρώτα όλους όσοι τρέχουν με 180 χλμ, πριν μου δώσουν εμένα πρόστιμο γιατί πήγαινα με 150. Είναι ολοφάνερο το πρόβλημα του φαύ-

λου κύκλου, αλλά το να περιμένουμε να πιάσουν όλους τους... Τσοχατζόπουλους θα μας οδηγήσει μόνο σε μεγαλύτερο χρέος και καινούργια μνημόνια. Στο κάτω κάτω, η κρίση σε παγκόσμιο επίπεδο χρησιμοποιείται ως απόδειξη εναντίον των αριστερών αποκλίσεων του καπιταλισμού, αφού οι δημόσιες δαπάνες και, κατ' ευχήν, η σωστή τους χρήση είναι ακριβώς το πιο αριστερό σημείο του συστήματος που βιώνουμε. Αν δεν είμαστε φανατικά υπέρ της οικονομικής βιωσιμότητας των κοινωνικών πολιτικών, απλώς βοηθάμε τον καπιταλισμό να αποταχθεί τις ελάχιστες παραχωρήσεις που κάνει.

Αυτό ήταν όλο τελικά; Μόνο το φορολογικό;

Προσωπικά, πιστεύω ότι οι υπόλοιπες αλλαγές που δεν έχουν γίνει ακόμα στην Ελλάδα είναι δευτερεύουσας σημασίας και σαφώς προαπαιτούν την κύρια αλλαγή που ήδη ανέφερα. Η πιο σημαντική είναι να επενδύσουμε σε ένα σύστημα υγείας και μια παιδεία της οποίας η σημασία να μην «ανεβοκατεβαίνει» ανάλογα με το χρηματιστήριο. Σε αυτό εγώ προσωπικά βλέπω μια τεράστια διαφορά μεταξύ του ελληνικού και του ισπανικού σοσιαλιστικού κόμματος. Ενώ στην Ελλάδα ακόμα και προ κρίσεως είχαμε μια τραγική κατάσταση στην υγεία, τουλάχιστον έτσι μου φάνηκε στις ελάχιστες τραυματικές μου επαφές, στην Ισπανία, ακόμα και με τις περικοπές, ο μέσος αλλά και ο κατώτερος Ισπανός χαίρουν αξιοζήλευτης νοσοκομειακής αντιμετώπισης, καλύτερης ακόμα και από αυτήν που ο πλούσιος Έλληνας μπορεί να έχει πληρώνοντας αδρά από την τσέπη του.